

УДК 378.147:811.111
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2023-89-2>

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Алісеєнко О. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
пр. Гагаріна, 72, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0003-3840-7714
olga_aliseenko@ukr.net*

Мудренко Г. А.

*викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
пр. Гагаріна, 72, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0001-7476-4714
annmudrenko@gmail.com*

Ключові слова: методика викладання англійської мови, нефілологічні спеціальності, комунікативний підхід, граматико-перекладацький підхід, активне навчання, глобалізація, Концепція розвитку англійської мови в університетах.

У статті обговорено основні методичні підходи до вивчення іноземної мови (англійської) для здобувачів вищої освіти поза філологічними професіями. Процес викладання іноземних мов для студентів нефілологічних спеціальностей відображає насамперед історію та процес зміни підходів і пріоритетів до викладання іноземної (англійської) мови в пошуках найбільш ефективних та прийнятних науково-методичних заходів. Думка про те, що знання іноземної (англійської) мови є неодмінною умовою успішності та конкурентоспроможності сучасного фахівця на ринку праці, давно визнана в суспільстві. Використання англійської мови у професійних цілях стало необхідністю для фахівців, діяльність яких пов'язана зі світовим ринком. Водночас ситуація на світовому ринку та прагнення нашої країни повністю інтегруватися у світове співтовариство як рівноправний учасник змушують перейти від простого прийняття цього твердження до його покрокової реалізації. На практиці можна констатувати, що рівень і якість підготовки фахівців нефілологічних спеціальностей не завжди відповідає вимогам, які висуваються. Брак іншомовних компетентностей ускладнює вихід українських фахівців-нефілологів на світовий ринок. У сучасних умовах англійська мова навіть для спеціалістів нефілологічних факультетів повинна розглядатися не як другорядна дисципліна, а як необхідний інструмент професійної діяльності, тому що академічна й трудова мобільність, єдині міжнародні освітні стандарти, спільна міжнародна науково-дослідна та виробнича діяльність неможливі без високого рівня знання іноземної (англійської) мови. Визначено домінування комунікативних підходів до викладання іноземної мови. Однак це не означає цілковите нехтування традиційним граматико-перекладацьким методом. Тому оптимальним варіантом визнано змішану методику навчання англійської мови, що містить елементи багатьох актуальних сьогодні методичних підходів до викладання. Основою ефективних методик є створення автентичного комунікативного середовища, активна й різнобічна мовленнєва практика, створення стійких мотиваційних установок до вивчення іноземної мови як ключа до кар'єрної реалізації. Сучасні педагогічні тенденції ставлять на перше місце активне навчання, що базується на діяльнісному підході

до набуття іншомовних компетентностей та діалозі між викладачем-фасилітатором і свідомим, зацікавленим студентом із високим рівнем пізнавальної активності.

MODERN METHODS OF TEACHING ENGLISH FOR STUDENTS OF NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES

Aliseienko O. M.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language for Non-Philological Specialties
Oles Honchar Dnipro National University
Gagarin ave., 72, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0003-3840-7714
olga_aliseenko@ukr.net*

Mudrenko H. A.

*Lecturer at the Department of English Language for Non-Philological Specialties
Oles Honchar Dnipro National University
Gagarin ave., 72, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7476-4714
annmudrenko@gmail.com*

Key words: *English language teaching method, non-philological specialties, communicative approach, grammar-translation approach, active learning, globalization, Concept of English development in universities.*

The article discusses the main methodical approaches to learning a foreign language (English) for students of higher education outside of philological professions. The process of teaching foreign languages to students of non-philological specialties primarily reflects the history and process of changing approaches and priorities to teaching a foreign (English) language in search of the most effective and acceptable scientific and methodological measures. The opinion that knowledge of a foreign (English) language is an indispensable condition for the success and competitiveness of a modern specialist in the labor market has long been recognized by society. The use of the English language for professional purposes has become a necessity for specialists whose activities are related to the global market. At the same time, the situation on the world market and the desire of our country to fully integrate into the world community as an equal participant force us to move from simple acceptance of this statement to its full acceptance and implementation. In practice, it can be stated that the level and quality of training of specialists in non-philological specialties does not always meet the requirements. The lack of foreign language skills makes it difficult for Ukrainian non-philological specialists to enter the world market. In modern conditions, even for specialists of non-philological faculties, the English language should not be considered as a secondary discipline, but as a necessary tool of professional activity, because academic and labor mobility, uniform international educational standards, joint international research and production activities are impossible without a high level of knowledge of foreign (English) language. The dominance of communicative approaches to foreign language teaching is determined. However, this does not mean a complete neglect of the traditional grammar-translation method. Therefore, the optimal option is determined to be a mixed method of teaching English, which contains elements of many current methodological approaches to teaching. The basis of effective methods is the creation of an authentic communicative environment and active and versatile communicative practice, the creation of stable motivational attitudes towards learning a foreign language as a key to career realization. Modern pedagogical

trends prioritize active learning, based on an active approach to the acquisition of foreign language competences and dialogue between a teacher-facilitator and a conscious and interested student with a high level of cognitive activity.

Постановка проблеми. Сьогодні ринок освітніх технологій має широкий арсенал різноманітних методів навчання англійської мови. Викладачі, стикаючись із величезною кількістю лінгвістичної, методичної літератури та медіаресурсів, часто мають сумніви щодо того, за якою саме методикою навчати, щоб досягти максимальної ефективності процесу. Пропонується стільки нового та ще не досить апробованого, що викликає сумніви стосовно позитивного результату. Тому аналіз фундаментальних методик викладання іноземної мови, а саме англійської, для здобувачів нефілологічних спеціальностей є актуальною науково-педагогічною проблемою.

Доцільно згадати, що держава контролює та заохочує знання іноземної (англійської) мови здобувачами вищої освіти. Ідеться про затверджену у 2019 р. Концепцію розвитку англійської мови в університетах, згідно з якою кожен, хто бажає здобувати освіту в університетах, повинен знати іноземну мову на рівні B1, а для магістрів та PhD – щонайменше на рівні B2, який має бути затверджений здобуттям відповідного сертифіката внаслідок проходження незалежного оцінювання знань за різними видами іншомовної мовленнєвої активності [1]. Однак варто зазначити також, що наразі внаслідок введення воєнного стану та через безпекові й операційні труднощі проведення зовнішнього незалежного оцінювання і єдиного вступного іспиту в державі повноцінне впровадження механізму Концепції розвитку англійської мови в університетах, котре мало відбутися вже у 2023 р., поки що відкладене – з об'єктивних на те причин. Проте дію зазначеного документа та потребу в русі до його імплементації це не скасовує. Отже, ефективні методики викладання англійської мови для всіх здобувачів освіти є назрілим питанням.

Суттєвим моментом у виборі сучасних методик формування іншомовних компетентностей здобувача вищої освіти є те, що студенти, які приходять на навчання, не починають вивчати мову з нуля, а вже мають достатній арсенал сформованих компетенцій, який дає змогу розширювати їх, використовуючи прийоми роботи, котрі вже зовсім не елементарні. До впровадження Концепції розвитку англійської мови в університетах існувала проблема різноманіття (неполярності) у рівні знань з англійської мови, що ставило викладача перед складним вибором: з одного боку, збалансувати, усереднити складність можливої техніки викладання дисципліни (це означало би, що для одних зміст навчальної діяльності був би занадто

складним, а для інших – занадто спрощеним); з іншого боку, брати до уваги потреби вибудовування індивідуальної траєкторії розвитку для студентів. Недавні зміни в підходах держави до регулювання пріоритетності знання здобувачами вищої освіти іноземної мови сприяють максимально ефективному вибору оптимальної методики викладання.

Предметом дослідження є сучасні методики викладання англійської мови для студентів нефілологічних спеціальностей. **Об'єктом дослідження** є Концепція розвитку англійської мови в закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вивчення сучасних методик викладання англійської мови для студентів нефілологічних спеціальностей є досить популярним як серед вітчизняних, так і серед закордонних дослідників. Однак не можна стверджувати, що наявними публікаціями вичерпується весь зміст проблематики цього дослідницького вектора, надто з урахуванням того, що навчання англійської мови в кожній конкретній нефілологічній спеціальності матиме низку особливостей, технік і прийомів, які є дієвими винятково для того чи іншого фаху. Крім того, більшість розвідок зосереджується на вузькій траєкторії дослідження, тобто вибирає для розгляду певний аспект загальної проблематики, наприклад: питання формування компетентностей засобами вивчення іноземної мови (соціально-комунікативної компетентності [2, с. 148–155], навчально-стратегічної компетентності [3, с. 3–9] тощо), стимулювання мотивації [4, с. 290–294], підготовку до іспитів, передбачених Концепцією розвитку англійської мови в університетах [5, с. 102–107], використання технології flipped classroom [6, с. 330–333] тощо. Усі вони неминуче зачіпають питання сучасних методик під час організації освітнього процесу з вивчення іноземної мови студентами-нефілологами.

Виняткове значення для поточної розвідки мають праці Хіджу Су [7, с. 200–209], Дж. Сеноза та Д. Гортера [8, с. 300–311], Т. Каршиєвої [9, с. 1752–1756]. Наголошується на ролі засвоєння лексичного матеріалу для розвитку комунікативних компетентностей. Висловлюється думка, що навчання лексики є основою ефективного засвоєння мови [9, с. 1752]. Без оволодіння словниковим запасом неможливо навчати та вивчати типи мовлення. Саме нові слова є будівельним матеріалом для мовленнєвої діяльності. Зазвичай вивчення слова означає знання його значення, написання та читання. Однак для

того, щоб мовець міг використати слово в бажаний спосіб, у потрібний час і в потрібному місці, важливо знати, як воно вимовляється, сприймається на слух, які слова можна вживати замість нього (знання синонімів), коли й де доречно вживати це слово. Що більше студент володіє цими знаннями, то з більшою вірогідністю зможе використовувати слово правильно та в потрібний момент [9, с. 1754]. Практична мета вивчення іноземної мови в немовних закладах вищої освіти полягає в тому, щоб навчити студентів спілкуватися цією мовою. За умов обмеженого доступу до автентичного іншомовного середовища оптимальним рішенням задля створення потрібного стимулювального контексту стане метод ділових ігор [10, с. 27–30; 11, с. 2974–2977]. Складність ігрового завдання має реалізовуватися з урахуванням досвіду студентів, набутих ними знань і вмінь, вимог програми [9, с. 1755].

Свою чергою робота Д. Алієвої актуальна для нашого дослідження тим, що передає досвід трансформації підходів до викладання іноземної мови для студентів-нефілологів після розпаду СРСР та здобуття незалежності, а також у світлі прагнення інтегруватися в коло провідних країн світу, де англomовне спілкування є обов'язковою основою самопрезентації [12, с. 54–55]. Важливим акцентом дослідження є потреба у створенні можливості студентам відвідувати лекції викладачів свого та інших закладів вищої освіти за напрямками й темами, які їх цікавлять. Це стає ще важливішим у контексті розвитку навчальних предметів через взаємозбагачення. Випускник сучасного університету повинен бути готовий працювати за суміжними спеціальностями, вільно адаптуватися до нових технологій, підвищувати свою кваліфікацію, а за потреби – змінювати спеціалізацію [12, с. 54].

Підхід щодо викладання спеціальних університетських дисциплін англійською мовою в сучасній науковій літературі окреслився як «педагогічне транслінгвування» (англ. *pedagogical translanguaging*) [8, с. 300]. Він ефективний у засвоєнні іноземної мови за професійним спрямуванням та опануванні іншомовних терміносистем, що спрощує працевлаштування в англomовному середовищі. Спеціальна лексика є «слабким місцем» і причиною багатьох труднощів для студентів: є суперечність між рівнем сучасних вимог до міжкультурного професійно орієнтованого спілкування та недостатньою підготовленістю студентів до реалізації поставлених завдань. Із цих суперечностей постає проблема необхідності збагачення термінологічного мовлення студентів. Тому викладання предметів іноземною мовою є важливим лінгводидактичним аспектом вирішення проблеми [8, с. 300–311; 7, с. 200–209].

Огляд останніх досліджень із теми дав змогу окреслити тенденції розвитку методичних підходів до навчання нефілологів іноземної мови. Однак тема має багато методичних та екстреметодичних чинників, які впливають на її категоризацію в науковій літературі вченими різних країн, а також безпосередньо на імплементацію методичних підходів під час навчання здобувачів нефілологічних спеціальностей. Усі ці аспекти потребують додаткового розроблення.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз провідних сучасних методик викладання англійської мови для студентів нефілологічних спеціальностей з огляду на магістральні світові тенденції в підходах до викладання іноземної мови та формування іншомовної компетентності, а також з огляду на державні директивні документи з питань іншомовної освіти.

Виклад основного матеріалу. У закладах вищої освіти загальний курс англійської мови опціонально вивчається, як правило, у першому семестрі навчання на бакалавраті. Далі більшість знань, що здобуваються аудиторно, студент може почерпнути з курсу «Іноземна мова за професійним спрямуванням». До спектру завдань учителів входять традиційні, проте важливі аспекти вимови, формування граматичної бази, усунення психологічних і мовних бар'єрів, що заважають спілкуванню. Однак вивчення іноземної мови (з огляду на тенденції навчання впродовж життя, великий обсяг годин на самостійну роботу студентів та реальну необхідність знати англійську в сучасному глобалізованому світі задля потенціалу побудови успішної кар'єри) не має завершуватися у стінах аудиторій. Тому важливим мірилом ефективності застосовуваних методик є спосіб підвищення мотивації вивчати іноземну мову на постійній основі, а також уміння студента вибудувати власну траєкторію вдосконалення іншомовних комунікативних компетенцій. Епоха цифровізації цьому неабияк сприяє, проте важливо вказати здобувачеві освіти на ті ресурси та способи, які є перевіреними, ефективними та користуються авторитетом.

Не так давно, ще з 10–20 років тому, беззаперечний пріоритет у закладах освіти України надавався *граматико-перекладацькій методиці*, що означала майже механічне вивчення лексики, особливостей читання та перекладу. Опанування мови відбувалося шляхом тривалої рутинної роботи. Це була данина традиційним пасивно-рецептивним методикам радянського періоду. Використання цього методу було зумовлене почасти браком аудіо- й відеозаписів, обмеженими можливостями комунікації з носіями мови чи іншими іноземцями, які так само вивчають англійську як другу мову. Спілкування в автентичному іншомовному

середовищі через недбалість до розвитку комунікативних компетенцій було складним. Однак тепер дедалі більше домінують методи активного вивчення мови, що засновується на особистісно орієнтованих педагогічних підходах. Попри те, що ситуація змінилася, а навчання за граматики-перекладацькою методикою стало нераціональним, викладачі, особливо старшого покоління, у яких є налагоджений досвід викладання за застарілими сьогодні техніками, досі часто віддають перевагу роботі у класичному напрямі, пояснюючи це тим, що дуже часто контингент студентів має вкрай низький рівень знання іноземної мови. Згадана Концепція розвитку англійської мови в університетах за умови її повноцінного впровадження є ефективним засобом подолання цього бар'єра та остаточного орієнтування на новітні підходи до викладання іноземної мови [1]. Проте інноваційний підхід не означає абсолютне нехтування граматики-перекладацьким методом.

На піку популярності – *комунікативна методика*, спрямована на практику спілкування, що, згідно з освітньо-професійними програмами, робочими програмами навчання іноземних мов та матрицями компетентностей здобувачів освіти, є провідною метою вивчення мови. Комунікативна методика, зміст якої постає з назви, спрямована саме на здатність спілкуватися англійською мовою. Це означає, що із чотирьох базових різновидів іноземної діяльності, на яких базується будь-який мовний курс (читання, письмо, говоріння та розуміння на слух), двом останнім приділяється особлива увага. Однак було би помилкою вважати, що комунікативний метод орієнтований лише на розвиток навичок легкої побутової розмови. Студенти залежно від спеціальності регулярно читають публікації на свою тематику в закордонних виданнях. Маючи достатній словниковий запас, який розширюється протягом курсу навчання іноземної мови в закладі вищої освіти, вони вчать орієнтуватися в тексті, підтримувати розмову на професійну чи повсякденну тему. Вагоме місце посідає також навчання письма, зокрема основ ділового листування відповідно до того, яку саме спеціальність опановує студент.

Комунікативний метод покликаний насамперед зняти страх спілкування. А в сучасному світі домінування комунікативного підходу означає ще більш прагматичний підхід до навчальних завдань та очікуваних результатів засвоєння програмового матеріалу й самої структури програм. Це означає, що цілком недоречно за й так обмежений обсяг аудиторних годин на вивчення іноземної мови дати студенту, наприклад, інженерної спеціальності очевидно не потрібні йому знання про палаталізацію приголосних чи власне класифікацію речень в англійській мові. Англійська

мова потрібна насамперед функціонально – для обслуговування особистісних і професійно детермінованих потреб в іноземній комунікації.

Комунікативний підхід створює передумови для широкого використання проєктних методів роботи, зокрема проведення нетрадиційних занять за моделлю створення наближеного до автентичного середовища спілкування іноземною мовою. Цьому сприяють наявні інформаційно-комунікаційні технології, які дають змогу залучати до навчального процесу носіїв мови та представників інших країн, для яких англійська мова не є рідною, як і для українських студентів. Також важливим інструментом є залучення до спілкування іноземною мовою з фахівцями саме тієї сфери діяльності, яка становить предмет професійної орієнтації здобувача вищої освіти (наприклад, студентів-маркетологів із закордонними маркетологами-практиками). Це не обов'язково мають бути високопоставлені представники компаній. Навпаки, більш доречно організувати віддалену чи очну іноземну комунікацію з пересічними представниками професії. Таке рішення дасть змогу уникнути небажаного бар'єра у спілкуванні.

Як сказано вище, важливу роль у реалізації комунікативного підходу відіграють слухання та говоріння. Ці різновиди діяльності базуються на релевантному лексичному запасі, тобто вмінні оперативно добирати потрібні лексеми для висловлення своєї думки та вмінні розрізняти слова і їх значення в потоці усного мовлення. В інформаційному соціумі вагому роль також відіграє вміння швидко опрацьовувати (сканувати) великі обсяги друкованої інформації. Сьогодні як ніколи важливо мати можливість легко ознайомитися з текстом, пов'язаним із певною сферою (наприклад, медициною чи архітектурою), або вміти вільно використовувати мову під час спілкування, пов'язаного із цією сферою. Адже незнання чи нерозуміння одного слова може стати причиною зміни діагнозу захворювання в медицині, а в будівельній сфері може призвести до спонтанної та непотрібної зміни в сировині споруджуваного будинка. Такі помилки можуть мати незворотні негативні наслідки. Для швидкого й коректного запам'ятовування нових лексем і контексту їх використання важливо створювати автентичне мовне середовище. Це відповідає тому, що процес практичного навчання англійської мови має охоплювати не лише комунікативні компетенції, а й компетенції, що дадуть можливість використовувати здобуті знання в майбутньому. Найкращим методом є ділова гра, що засновується на принципі “I may forget what I heard, I may remember what I saw, but if I personally participate in the process, I will remember it for the rest of my life” («Я можу забути

те, що чув, я можу пам'ятати те, що я бачив, але якщо я особисто беру участь у цьому процесі, я запам'ятаю це на все життя») [9, с. 1756]. Цей метод залучає технологію перетворення навчання на особистий досвід, що є передумовою міцності знань. Так само доречними будуть методи проблемного навчання, проєктні методи, робота у групах, метод головоломок, створення візуальних карт за розмовними темами тощо.

Крім того, широко використовуються елементи Оксфордського та Кембриджського курсів викладання англійської мови, які передбачають максимальне занурення студента в мовний процес і, що важливо, орієнтовані на розвиток не тільки мовних знань, а й творчих здібностей та загального кругозору студентів. У викладанні іноземної мови для студентів нефілологічних спеціальностей вагоме місце посідає постійне залучення дидактичних матеріалів, які повинні відображати специфіку фахової підготовки студентів конкретних спеціальностей, вирішувати проблему міжпредметних зв'язків, щоб іноземна мова не ставала самоціллю, а була засобом для вираження думки, зокрема на професійну тематику, і давала широкі можливості працевлаштування як в Україні, так і за кордоном. Останній аспект є вкрай важливим для здатності студентів належно працевлаштуватися на сучасному глобалізованому ринку праці.

Висновки. Отже, попри розмаїття методик викладання англійської мови для студентів нефілологічних спеціальностей, усі вони так чи інакше вписуються в декілька комплексних, які створюють основу для організації ефективної навчальної діяльності студентів нефілологічних спеціальностей. Оптимальним варіантом є змішана методика навчання англійської мови, що містить елементи граматики-перекладного, комунікативного, лінгвосоціокультурного та інших підходів. Такий вибір дає змогу досягти бажаного результату – набуття студентами базових знань з іноземної мови з огляду на специфіку вибраного факультету. Використання змішаної методики, окрім досягнення виховної мети, сприяє всебічному, гармонійному розвитку особистості, що важливо в сучасному суспільстві.

Подальші дослідження доцільно організувати емпірично – у напрямі підготовки студентів до складання тестів, передбачених чинною Концепцією розвитку англійської мови в університетах, а також у напрямі пошуку й апробування ефективних способів підготовки здобувачів нефілологічних спеціальностей до професійної діяльності в англомовному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. МОН створило Концепцію розвитку англійської в університетах: рівень B1 – обов'яз-

кова умова вступу, B2 – випуску, викладання профільних дисциплін іноземною та «мовні скринінги» / Міністерство освіти і науки України. *Офіційний вебсайт Міністерства освіти і науки України*. 2019. 3 липня. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptiyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obov'yazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi> (дата звернення: 22.01.2023).

2. Кравець О., Самборська Н. Формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей на заняттях з англійської мови засобами інформаційно-комунікативних технологій. *Нові технології навчання*. 2019. № 92. С. 148–155.
3. Задорожна І., Зеня Л. Формування навчально-стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному спілкуванні англійською мовою студентів нефілологічних спеціальностей. *Іноземні мови*. 2022. № 2. С. 3–9.
4. Швечкова Ю. Шляхи підвищення внутрішньої мотивації курсантів нефілологічних спеціальностей до вивчення англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 36. Т. 3. С. 290–294.
5. Главацька Ю. Підготовка здобувачів нефілологічних спеціальностей до Єдиного вступного іспиту з англійської мови (з досвіду роботи). *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 5(206). С. 102–107.
6. Король Л. Технологія flipped classroom у навчанні англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей закладів вищої освіти. *Grail of Science*. 2022. № 18–19. Р. 330–333.
7. Suh H. Preparing Mathematics Teachers to Teach English Language Learners: What We Know and What We Can Do. *The Educational Forum*. 2020. Vol. 84. № 3. Р. 200–209.
8. Cenoz J., Gorter D. Teaching English through pedagogical translanguaging. *World Englishes*. 2020. Vol. 39. Iss. 2. Р. 300–311.
9. Karshiyeva T. Teaching Foreign Languages based on Games in Non-philology Higher Education Institutions (In English as an Example). *Journal of Pharmaceutical Negative Results*. 2022. Vol. 13. Iss. 3. Р. 1752–1756.
10. Muhabbat K. The usage of Communicative Language Teaching in class. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*. 2022. Vol. 3. № 7. Р. 27–30.
11. Didactic games in the teaching learning process of foreign languages: current approaches / R. Macias Sera, E. Caicedo Coello, I. Ramirez Berdud, M. Patiño Lopez. *INTED2020: Proceedings of the*

14th International Technology, Education and Development Conference, Valencia (Spain), March 2–4, 2020 / ed. by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. Valencia : IATED Academy, 2020. P. 2974–2977.

12. Alieva D. Problems of teaching foreign languages to non-philology students of higher educational institutions. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*. 2022. Vol. 10. № 12. P. 54–56.

REFERENCES

1. Ministry of Education and Science of Ukraine (2019). MON stvorylo Kontseptsiiu rozvytku anhliiskoi v universytetakh: riven V1 – obov'язkova umova vstupu, V2 – vypusku, vykladannia profilnykh dystsyplin inozemnoiu ta “movni skryninyh” [The Ministry of Education and Science of Ukraine has created a Concept for the development of English in universities: level B1 is a mandatory condition for admission, B2 is a requirement for graduation, teaching of specialized subjects in a foreign language and “language screenings”]. *Official website of the Ministry of Education and Science of Ukraine*, July 3. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obov'язkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vykladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi> [in Ukrainian].
2. Kravets, O., & Samborska, N. (2019). Formuvannia sotsialno-komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv nefilolohichnykh spetsialnestei na zaniattiakh z anhliiskoi movy zasobamy informatsiino-komunikatyvnykh tekhnolohii [Formation of socio-communicative competence of future specialists of non-philology majors in English language classes by means of information and communication technologies]. *Novi tekhnolohii navchannia – New learning technologies*, no. 92, pp. 148–155 [in Ukrainian].
3. Zadorozhna, I., & Zienia, L. (2022). Formuvannia navchalno-stratehichnoi kompetentnosti v profesiino orientovanomu usnomu spilkuvanni anhliiskoiu movoiu studentiv nefilolohichnykh spetsialnestei [Formation of educational and strategic competence in professionally oriented oral communication in English of students of non-philology specialties]. *Inozemni movy – Foreign languages*, no. 2, pp. 3–9 [in Ukrainian].
4. Shvechkova, Yu. (2021). Shliakhy pidvyshchennia vnutrishnoi motyvatsii kursantiv nefilolohichnykh spetsialnestei do vyvchennia anhliiskoi movy [Ways of increasing the English learning intrinsic motivation of non-philological specialties cadets]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, iss. 36, vol. 3, pp. 290–294 [in Ukrainian].
5. Hlavatska, Yu. (2022). Pidhotovka zdobuvachiv nefilolohichnykh spetsialnestei do Yedynoho vstupnoho ispytu z anhliiskoi movy (z dosvidu roboty) [Preparation of non-philological graduates for the Unified entrance examination in English (from personal experience)]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – The image of a modern teacher*, no. 5(206), pp. 102–107 [in Ukrainian].
6. Korol, L. (2022). Tekhnolohiia flipped classroom u navchanni anhliiskoi movy studentiv nefilolohichnykh spetsialnestei zakladiv vyshchoi osvity [Flipped classroom technology in teaching English to students of non-philological specialties in higher education institutions]. *Grail of Science*, no. 18–19, pp. 330–333 [in Ukrainian].
7. Suh, H. (2020). Preparing Mathematics Teachers to Teach English Language Learners: What We Know and What We Can Do. *The Educational Forum*, vol. 84, no. 3, pp. 200–209 [in English].
8. Cenoz, J., & Gorter, D. (2020). Teaching English through pedagogical translanguaging. *World Englishes*, vol. 39, iss. 2, pp. 300–311 [in English].
9. Karshiyeva, T. (2022). Teaching Foreign Languages based on Games in Non-philology Higher Education Institutions (in English as an Example). *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, vol. 13, iss. 3, pp. 1752–1756 [in English].
10. Muhabbat, K. (2022). The usage of Communicative Language Teaching in class. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, vol. 3, no. 7, pp. 27–30 [in English].
11. Macias Sera, R., Caicedo Coello, E., Ramirez Berdud, I., & Patiño Lopez, M. (2020). Didactic games in the teaching learning process of foreign languages: current approaches. *INTED2020: Proceedings of the 14th International Technology, Education and Development Conference* (Valencia, Spain, March 2–4, 2020), ed. by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. Valencia: IATED Academy, pp. 2974–2977 [in English].
12. Alieva, D. (2022). Problems of teaching foreign languages to non-philology students of higher educational institutions. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, vol. 10, no. 12, pp. 54–56 [in English].